

Taškų suma		
------------	--	--

NURODYMAI

- Atidžiai perskaitykite tekstą.
- Atlikdami užduotis, į klausimus atsakykite glaustai ir aiškiai. Jūsų atsakymai turi tilpti į paliktas eilutes.
- Jei klausimas nereikalauja kitaip, atsakymus formuluokite savais žodžiais.
- Kalbos užduotys turi būti atliktos aiškiai ir įskaitomai.
- Jei savo atsakymą keičiate, perbraukite senąjį ir tvarkingai parašykite kitą atsakymą.

Linkime sėkmės!

Trukmė – 45 min.

TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTYS

(17 taškų)

Ąsotis pieno

1. Mes augom keturi vaikai. Aš buvau vyriausia, todėl gerai prisimenu tą ąsotį. Apmuturiuotas šilta, languota skara, jis stovi virtuvėje ant spintelės, o mes, keturi nusibėgioję alkani murziai, godžiai ryjam jį akimis, nedrįsdami liesti, kaip neliečiama kokia nors šeimos relikvija, o tik pagarbiai iš tolo apžiūrima.
2. Taigi dairomės pro langus, kol kuris nors brolis surinka:
3. – Pareina!
4. Tada šokam visi, išvirstam pro duris, pabėgėjam prie vartų...
5. – Pareina! – uždususi sakau aš, vėl įgriuvusi trobon, ir sustoju viduaslyje, rydama akimis kiekvieną mamos judesį. O ji nusiplauna rankas, šlapiais delnais suglosto plaukus, nusiriša prijuostę ir, priėjusi prie spintelės, atsargiai nusiaučia nuo ąsočio languotą skarą. Paskui paima puodelį ir, vienoje rankoje jį laikydama, kitoje – ąsotį su šiltu pienu, žengia pro duris. Aš stypinu šalia šventiška iškilminga, kaip ir mano mamulytė. Broliai jau kažin kur nurūkę, man irgi maga lėkti, tačiau iš visų jėgų spaudžiu prie žemės nenustygstančias savo kojas ir stoviu šalia jos.
6. O kalnu lėtai, dideliais žingsniais, su irklais ant pečių pareina tėvas. Broliai, klykdami kaip laukiniai, pripuola prie jo. Jis padalina savo nešulius – vyresniajam žuvų maišelį, jaunyliams po irklą, jie artėja, keturi vyrai, o mes, dvi moterys, stovim prie vartų ir laukiam.
7. Pagaliau apspintam mamulytę ištroškę ir nepasotinami – tikri rajūnai. Tiesiam į ją rankas ir plyšojam:
8. – Man! Man!

9. Tačiau ji nužeria mus atgalia ranka nuo savęs – kaip švelniai ji mokėjo tai padaryti!– ir pila iš ąsočio pieną. Mes ryte ryjam akimis balto, putojančio pieno srovę, bet jau užsičiaupiam. Žinom: ji vis tiek pirmiausia paduos puodelį tėvui.
10. Juodu nesikalba, mama patylomis paduoda puoduką, tėvas tylomis paima, tik jų rankos, susitikusios virš mūsų galvų, atsiremia viena į kitą.
11. Aš tuomet galvojau, kad jie taip ilgai laiko puodelį, nes bijo išlieti pieną mums ant galvų, bet dabar žinau: tai buvo nebyli dviejų rankų meilės ir pagarbos kalba.
12. Tada subruzdami mes:
13. – Man! Man!
14. Strikinėdami godžiai išmaukiame savo puodelį, pripuolame prie tėvo ir traukiame guminius batus. Vargais negalais įveikiame, tėvas nuspiria juos į šalį. Tada įsikertam tėvui į rankas ir einam į trobą. Mes su tėvu priekyje, o mama, tuščiu ąsočiu ir puoduku nešina, iš paskos. Kai grįžtelėjau atgal, mama šypsojosi. Mano geroji mamulytė! Kokia ji tuomet buvo graži, kai šitaip ėjo mums iš paskos!
15. Aš jau seniai užaugau, jau mano sūnūs šaukia mane mamulyte, tačiau aną savo motinos šypseną lyg šiandien regiu. Neišblukino jos prabėgę metai. Neišbluko mano atsiminimuose ir pieno ąsotis, apmuturiuotas languota skara ir pastatytas virtuvėje ant spintelės.

(Pagal Emiliją Liegutę)

Klausimai ir užduotys

1. Kokiai literatūros rūšiai priskirtumėte šį kūrinį? Pagrįskite bent 2 argumentais. (2 taškai)
.....
.....
2. Koks kūrinio žanras? (1 taškas)
.....
3. Kas yra pasakotojas: autorius, suaugęs žmogus ar vaikas? (1 taškas)
.....
4. Kokia teksto tema? (1 taškas)
.....
.....
- 5.1. Ką reiškia pabrauktasis posakis? (1 taškas)
„...godžiai ryjam jį akimis...“ (1 pastr.); „... rydama akimis kiekvieną mamos judesį...“ (5 pastr.);
„... ryte ryjam akimis balto, putojančio pieno srovę...“ (9 pastr.)
.....

5.2. Kaip vadinamas toks posakis „ryti akimis“? (1 taškas)

.....

5.3. Iš 5 pastraipos išrinkite visus žodžio *eiti* sinonimus. (1 taškas)

.....

.....

6. Kokios vertybės diegiamos šioje šeimoje? Nurodykite bent tris. Pagrįskite savais žodžiais arba citatomis. (3 taškai)

.....

.....

.....

.....

7. Kaip savo jausmus vienas kitam parodo tėvai? Kurioje pastraipoje apie tai pasakojama? (2 taškai)

.....

.....

8. Paaiškinkite, kodėl šypsojosi motina. (1 taškas)

.....

9. Kokia yra pagrindinė teksto mintis? (2 taškai)

.....

.....

10. Paaiškinkite pavadinimo tiesioginę ir perkeltinę prasmes. (2 taškai)

.....

.....

.....

KALBOS UŽDUOTYS

(18 taškų)

1. Padėkite skyrybos ženklus.

(4 taškai)

Pamažu gelstanti vakaro saulė pakrypo vakarop. Žemė dar nespėjusi atvėsti alsavo slopinančiu vasaros karščiu. Žolė ir vasarojus suglebę ir sudulkę linko žemyn nebesulaukdami gaivinančios nakties rasos. Medžiai išvarginti dienos kaitros stovėjo tylūs įrėmę viršūnes į mėlyną aukštį. Pjovėjai lingavo į vieną pusę palikdami paskui save pašiurpusias ražienas ir dailiai surikiuotus į eiles pėdus. Murzinas prakaitas srovėmis bėgo visur paausiais ir per pečius nugarą ir krūtinę už juosmens ir graužė nubraižytas rankas bei kojas. O saulė rodės laikėsi danguje beveik nejudėdama. Retkarčiais kuris sustodavo ir užsivertęs molinį ąsotį ilgai gėrė drungną vandenį pagardintą duonos plutele.

2. Paaiškinkite skaitmenimis pažymėtus skyrybos ženklus.

(2 taškai)

Sveikindamasis su kunigu,¹ jis linktelėjo visu kūnu, bet rankos nebučiavo. Medžiai –² ilgiausiai gyvenantys mūsų gamtos atstovai –² sulaukia ir tūkstančio metų. Andrius išvaro pradalgį,³ pailsėjęs paspjaudo sudilusią budę,⁴ įtaisytą į medinį kotą,⁴ ir iš lėto sužvangina dalgį.

A – išplėstinis pažyminys po pažymimojo žodžio.

B – išplėstinė pusdalyvinė aplinkybė.

C – praleista sudurtinio tarinio jungtis.

D – priedėlis.

E – vienaarūšės sakinio dalys.

F – įterpinys.

G – išplėstinė dalyvinė aplinkybė.

1	2	3	4

3. Įrašykite praleistas raides.

(4 taškai)

Kaim__nystėje apsigyveno keliolik__ nepaž__stamų vyrų.

Įvažiavome į tamsoje sk__stantį priem__stį.

Iki vakaro išdži__s saulėje b__linami linai.

Svečius pasitiks__s prie šoninių parko vartų.

4. Parašykite nurodytas išvestines formas.

(3,5 taško)

Pagrindinės formos	Būsimojo l. 3a.	Es. l. veikiamosios rūšies vyr. g. dalyvis	Būt. k. l. veikiamosios rūšies vyr. g. dalyvis	Būt. k. l. padalyvis
Vyti, veja, vijo				

Pradinės formos	Bevardė giminė	Įvardžiutinė vyr. g. vns. Vt. forma	Įvardžiutinė mot. g. vns. G. forma
Įdomus, įdomi			

5. Parašykite, kokios kalbos dalys yra pabrauktieji žodžiai ir kuo jie eina sakinyje. (3 taškai)

Iš svetimų kraštų sūnus namo parveždavo nematytų daiktų.

Namo –

Parveždavo –

Nematytų –

6. Suskirstykite reikšminėmis žodžio dalimis.

(1,5 taško)

Didesnysis, gėrėdamasis, pagalvokime